

Glas zaaveznikov

Leto II - Št. 339

Informacijski dnevnik A. I. S.

Cena 4 lire

TRST, petek 26. julija 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Felice 12 - Telefon št. 93354 in 94459

UGLASI: Cena za milimetar visine (širina ena kolona): trgovski L. 27, mrtvaški L. 56 (osmrtnice L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglaš) L. 45. Davek ni vatef. Pladljivo v naprej. Oglaš sprejema izključno: S.P.I., Società per la Pubblicità in Italia, Trst, ul. Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posameznih števil L. 4 (zaostale L. 8). Rokopisno ne vračamo.

Trgovino moramo usmeriti proti Sredozemlju

Bevin o pariškem načrtu italijanske mirovne pogodbe

V dvajsetih letih bo verjetno mogoče poenotiti gospodarstvo tržaškega področja

LONDON, 26. junija — V spodnji zbornici je zunanji minister Bevin govoril na debati, ki je sledila kritiki nekaterih poslancev o sklepih konference zunanjih ministrov, da dajo Južno Tirolsko Italiji. Poslanci so opozorili, da v duhu atlanske listine ni bilo pravično ločiti Južne Tirole od Avstrije. Bevin je izjavil, da se mu tudi ni posrečilo spraviti v sklad vprašanja poljske meje z načeli atlanske listine, toda vojne pot rebe so ga prisilile, da jo odobri. Postaviti narod proti narodu, je izjavil Bevin, je ena izmed zmot, ki so nastale v zadnjih 30 ali 40 let.

Bevin je nato izjavil: «Ni mogoče vedeti, če bo Vzhodna Avstrija ločena od ostale države. Zelo košljivi položaji in potek dogodkov nam dajejo povod, da se sprašujemo: katero bo naslednje izvršeno dejstvo?»

Bevin je poleg tega izjavil, da se mu je zdelo primerno, da začnejo za obnovo Avstrije in da zagotovijo, da se izvršijo sklepi, ki so jih naredili v Moskvi, glede ustanovitve neodvisne Avstrije, preden razpravljajo o vprašanju, ki se nanaša na druge pogodbe. Po njegovem mnenju, je nadaljeval, je sprejeta rešitev omogočila poenotenje gospodarskih, trgovinskih in carinskih vprašanj Avstrije z Italijo.

Ko je Bevin govoril o Trstu, je izjavil: «Ne morem pozabiti, da bi bilo zelo ugodno, da bi to veliko pristanišče uporabili ne v korist ene same države, temveč kot izhodišče za države Srednje in Južne Evrope. Ne mislim, da smo bili strogi do Italije in tudi ne mislim, da imajo Italijani kakšno pravico do Reke. Kar zadeva Trst, je nadaljeval Bevin, sem naklonjen misli, da moramo usmeriti evropsko trgovino bolj proti Sredozemlju in manj proti Baltskemu morju. Mislim, da bo v 20 letih mogoče poenotiti gospodarski razvoj tržaškega področja.

De Gasperi in Togliatti o Trstu in zunanji politiki nove Italije

Rim, 26. junija. Na zasedanju ustavodajne skupščine je govoril Togliatti, voditelj komunistične stranke. Dejal je, da bo komunistična stranka pritrđila na odgovorila na zahteve vlade po zaupnici, ker sodeluje s to vlado in ker je sodelovala pri njenem političnem programu in predvsem zaradi tega, ker je z uresničitvijo tega programa vezana usoda ne samo enega ministrstva, temveč celotne demokratske režime in utrditve republike.

Ko je govoril o zunanji politiki, je Togliatti pripomnil, da je slišal ojednaki v dvorani glasove žalosti in razburjenja zaradi razmer, v katerih se mudi država, ter za ravnanje, ki ga hočejo naprtili Italiji. Na kdo se ne bi udeležil, ki bo državo, ki je bila velesila in ki bo nekoč postala velesila, ponizano na tako stopnjo, v katero sta jo prijelji tiranstvo in imperializem vodilnih razredov, ko so izključili narod od vsakega sodelovanja pri političnem življenju.

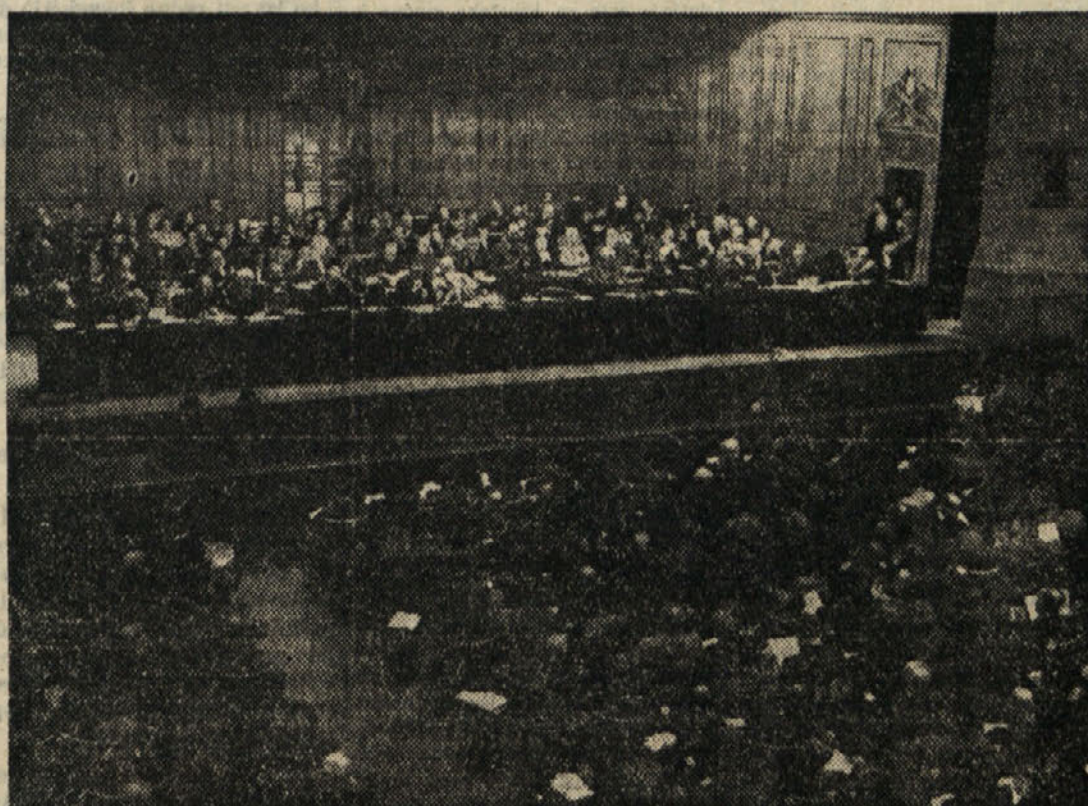
Italijani se morajo izogibati začetku, ki jim more škodovati zaradi prevelike strasti, ali nespretnosti in ostrih in postranskih interesov. Zadevno je Togliatti bral iz nekakega lista naslov, ki kani štiri zunanje ministre v Parizu in ki je glasil: «Štirje voljni zločinci, tri-štiri pa, ki pravijo da so borci, italijanski partizani, znanani umrli, pravi nasprotno, da je Italija po njihovi zaslugi znova dobila svojo svobodo. Njihova zaslug je, da morajo svobodni ljudje govoriti v tej zbornici in je položaj Italije popolnoma različen od položaja v Nemčiji.

Togliatti je izjavil, da komunisti niso nikoli pokazali nesoglasnosti s smotri italijanske zunanje politike. Če je bilo kakšno nesoglasje, je bilo glede stopnje, ki so jo hoteli dati nekaterim vprašanjem, katere so bistvena za komuniste.

Nadaj se doseglo te namere oboje v tem, da se Italija ne naveže na nobeno izmed obeh blokov, ki se tvorita v svetu. Italija mora ostati izven teh dveh blokov. Tisti, ki upajo, da bi se priklopili anglo-ameriškim silam, so vprizorili kompromitirali državo.

Kar zadeva Trst, je govoril Togliatti, da je najboljša rešitev v tem, da skušajo najti neposredni sporazum z Jugoslavijo po najbližjih izhodnih italijanske politike, ki datira od Cavourja in ki

LABURISTIČNA KONFERENCA

Nedavno je bila v Bournemouthe konferenca britanske laburistične stranke, na kateri so nekateri ministri sedanje vlade podli tudi poročilo o svojem delu. Konferenca je nadalje ponovno odklonila sprejem komunistov. Slika kaže zasedanje stranke med govorom bivšega predsednika izvršnega odbora stranke prof. Harolda Laskija, ki se je po konferenci in pred odhodom v Moskvo umaknil v politično oazi.

Kam privede nasilstvo Ostra obsodba židovskih teroristov Anglija bo vzpostavila red

LONDON, 26. junija — Vlada Njegovca Velikantstva je objavila belo knjigo o terorističnih dejanjih v Palestini. Knjiga, ki se nikakor ne nanaša na teroristični atentat v tem tednu v predgovoru podaja informacije in številke o treh židovskih nezakonitih vojaških organizacijah. Veste temelje na poročilih anglo-ameriške preiskovalne komisije. Vlada ima za pametno, da so navedli številke. Organizacije so:

«Haganas» in «Palmachs» je nezakonita, dobro oborožena organizacija, ki je odvisna od osrednjega poveljstva, ki se deli v pomotna pokrajinska. Sestoji iz treh oddelkov, od katerih vsak obsega tudi tenke in to so: oddelki, ki ga sestavljajo koloni in meštani, ki šteje približno 40.000 oseb; bojna armada, ki temelji na policijski židovskih poljedelskih kolonij in šteje približno 16.000 oseb; stalna sila (palmachs), ki je stalno mobilizirana in opremljena s prenosnimi sredstvi, s policijskimi silami, ki štejejo 2.000 mož in borbenimi silami 6.000 mož. V veljavi je nekaj podobnega kot nabor, ker je obvezno leto dni službovanja za dijake obeh spolov med 17 in 18 letom.

«Irgun Zvai Leumi» (narodna vojaška organizacija) je bila ustanovljena leta 1935 od članov, ki so zapustili «Haganas». Deluje pod poveljstvom tajne komande in šteje 3 do 4.000 oseb. Skupina «Stern», ki se je začela kot oddelki oddelkov od «Irgun Zvai Leumi», ko se je leta-le 1939 odločila začasno prekiniti svojo delovanje. Ta skupina je nekaj časa sodelovala z «Irgun Zvai Leumi», ko sta oba začeli v politiko ekstremizma.

Knjiga pravi, da iz informacij, ki so v posesti vlade, ko se je začela s svojo nedavno akcijo v Palestini, vlada izvaja sledeče zaključke: 1) Haganas in z njo združena Palmachs (delujoč pod političnim nadzorstvom Židovske agencije sta sicer pripravili sobotno gibanje in nasilje pod plikem židovskega odgovornega gibanja).

2) Teroristični organizaciji «Irgun Zvai Leumi» in «Irgun Stern» sta od preteklosti delovali v zvezi s vrhovnim poveljstvom Haganas pri nekaterih židovskih vojaških akcijah. Židovska radijska postaja «Glas Izraela» je delovala pod splošnim nadzorstvom Židovske agencije in v korist terorističnih organizacij. Bela knjiga pravi dalje: «V prvi polovici tega leta je bilo v Palestini približno 50 nevarnih zaradi nasilnih dejanj.

Zaključek bele knjige je sledeč: «Britanska vlada ni bila pripravljena na odstopni na zagroženo nasilje, niti opustiti vsakega upanja za vzpostavitev javnega reda in spoštovanja zakona. Zato si zastavlja nalogo, odločno delovati proti vsaki organizaciji ali posamezniku, ki bi ga imeli kakor koli za krivega pripravljanja in izvrševanja atentatov.

«Times» komentira objavo «Bela knjige» o nedavnih dogodkih v Palestini in pravi, da bi morala židovska skupnost pod velikim tlakom dati končni odgovor Janatiamu, ki se je nedavno pojavil v Palestini.

Iz pregleda dokumentov je jasno razvidno sodelovanje treh ekstremističnih organizacij s nekaterimi funkcijami židovske agencije. Te sodelovanje nobena uprava, ki bi imela za nalogo čuvati javno varnost v Palestini na podlagi mandata, ne bi mogla ignorirati brez krivde.

«Zdaj je potrebno, in to ne zaradi mandata, temveč zato, ker ustreza židovskim interesom samih Židov, učinkovito in energično prispevati Židovske agencije, da prepreči židovsko prebivalstvo v Palestini, da so teroristi najhujši sovražniki narodnih upanj in teženj, kljub temu, da njihova javna vojska vključuje židovsko mladino. Gre za to, da se jih prepreči, da so njihove akcije nekoristne in škodljive židovski stvari in kot je izjavil predsednik Truman, lahko njihovo delovanje zavleče napredek Velike Britanije in Amerike, ki skušata najti pravično rešitev palestinskega problema.

«Manchester Guardian» pravi: «Bela knjiga kaže z bolečo jasnostjo, kaj se dogaja politično-moralno, in naj bodo njegovi ideali še tako plemeniti, ko kaže z nasilstvom, da bi prišlo do svojega namena. Korak za korakom gre proti skrajnosti, kot je bil napad na hotel «Kralj David».

Zadnji seznam, ki ga je objavil nadzorstveni oddelki o eksploziji v hotelu «Kralj David» v Jeruzalem, javlja, da je bilo zaradi atentata 68 mrtvih, 47 ranjenih in prepejanih v bolnico ter 53 je vedno pogreanih. Mehanično delujoče lopate nadaljujejo z odkopavanjem ruševin na kraju atentata.

Neki poročevalec Židovske agencije je izjavil, da agencija izpodbija avtentičnost brzojav, ki jih navaja britanska «Bela knjiga», in katerih naj bi bilo razvidno, da je bila Židovska agencija v tesnem stiku s židovskimi tajnimi organizacijami. «Niti ene od teh brzojav ni židovska agencija odpisala, je dejal poročevalec.

Največja eksplozija A-bombe

Nadaljnji dve oklepniči potopljeni 5.000 km daleč od Bikinov zabeležili potresna nihanja

LONDON, 26. julija — Posebni dopisnik Reuterja, ki je prisostvoval polikusu na Bikinih na krovu severnoameriške ladje «Appalachian», piše: «Silna eksplozija atomske bombe je dvignila iz lagune goro vode v 10 sekundah po eksploziji. Voda se je dvignila do velike višine. Ko je nastala eksplozija, se je bojna ladja «Appalachian», ki je bila 16 km oddaljena od eksplozije, stresla od kljuna do krma. Nekaj sekund pozneje se je zaslišalo mogočno bobnenje eksplozije.

Pol minute pozneje smo videli svetel blisk v sredi gostega oblaka dima, ki se je dvignil nad tarčo. Nato se je dvignila v zrak masa penete se vode, ki je imela obseg približno tri tisoč metrov in ki je bila videti, kakor da se razširja vsak trenotek ter da se neprestano dviga. Po preteku časa, ki se nam je zdel dolg ure, se je velikanska kolona pare polagoma razprševala.

Televizijski strokovnjaki ter tisti, ki so videli fotografije eksplozije, ki so jih posneli fotografski aparati, nameščeni na bliknemem otoku, poročajo, da sta japonska 32.700 tonska oklepniča «Nagato» in še neki rušilec bila videti po eksploziji, kot da izhajata. Niso opazili nobenega znaka požara na ladjah. Na vodi so še ostale «Nevada», «Pensacola», «New York», «Sakawa», «Saratoga» in «Independence».

Potresničarica avcarskega vremenskega zavoda ni zabeležila eksplozije atomske bombe na Bikinih. Morene oglednice so priplule v laguno Bikinov po eksploziji atomske bombe ter so obkule meje tarče. Vsakekora pa bodo najbrže nekaj dni, preden bo mogoče povzpeti se na krov ladji, ki so na ciljnem prostoru. Strokovnjaki za radioaktivnost poročajo, da so bili oblaki razpršeni na daljavo 50 km in da bi lahko bili smrtni za človeka.

Neki observatorij, oddaljen približno 5000 km, je zabeležil nihanja, o katerih menijo, da jih je povzročila bomba. Ker so po polikusu v Bikinem atolu ugotovili, da se letalonosilka «Saratoga» nagiba, in ker predvidevajo njeno skorajšnjo potopitev, je admiral Blandy zankal, naj jo odvedejo na breg. Z desno stranjo in krnom pod vodo se kadi iz napol podirga dimnik «Saratoga». Verjetno se potaplja tudi ameriška oklepniča «New York» (27.000 ton) zaradi notranjih poškodb. Nihesar še ne vedo o pogojih živali, ki so jih izpostavili žarkom gama.

William Lawrence, atomski strokovnjak lista «New York Times», eden izmed redkih ljudi, ki so prisostvovali vsem petim atomskim eksplozijam, prvemu polikusu v Novem Meksiku, odmetoma bomb na Hirošimo in na Nagasaki in dveh polikusih na Bikinih, se je takole izrazil: «Zdi se mi, da je bila ta eksplozija mnogo močnejša od vseh prejšnjih».

Newyorkska radijska postaja je obvestila, da bo prihodnji atomski polokus drugo leto na mestu, kjer doseže ocean veliko globino.

Jugoslovanska delegacija za mirovno konferenco na poti skozi Zagreb in Ljubljano

Zagreb, 26. julija. Agencija Tanjug javlja, da je jugoslovanska odposlanstvo na mirovno konferenco v Parizu večerjalo v hotelu Tanjug. Zunanji minister Simić je govoril množici, ki se je zbrala na postaji ter je naglasil, da se bo odposlanstvo privedlo z vojo močjo, da uresniči upravitve zahteve jugoslovanskih narodov. Popredsednik predsedstva Narodne skupščine Mola Pijade je izjavil med drugim: «Odhajamo na mirovno konferenco v Pariz za doseg pravic za naše narode, pravice za Trst in Jugojsko krajino. Borili se bomo, da bo ves naš narod dosegel pravico. Kljub vsemu upamo, da bomo uspeli v naših namerah».

Kakor poroča Tanjug, je imel naj odposlanstva in ministrski podpredsednik jugoslovanske vlade Kardelj o priliki potovanja jugoslovanskega odposlanstva skozi Ljubljano govor, v katerem je dejal med drugim: «Ni mi potrebno posebno poudarjati, da bo storilo odposlanstvo vse, kar je v njegovi moči, da se vse pravice zahtevajo narodov Jugoslavije uresničijo. Jugoslovanska vlada s tem, maršalom Titom na čelu je storila do

LA GUARDIA V BEOGRAD Rim, 26. julija. Fiorello La Guardia je prisostvoval operni predstavi «Aides» v Karakalovih toplicah. Večera dopoldne je odpotoval z letališčem Ciampino proti Palermo, kjer je ostal vse popoldne ter se na večer vrnil v Rim. Po predvidenem načrtu za bivanje La Guardia v Italiji bi moral danes odpotovati iz Rima v Beograd.

AMERICANI POSILJAJO PAKETE Neapelj, 26. julija. Parnik «Middleboro Victory» je izkrcal v pristanišču drugih 20.000 paketov, ki so jih poslali Italijankemu prebivalstvu ameriški zašebniki po CARE (zadruza za ameriške dobave Evrope).

Nauk dodatnih volitev

Kaj lahko v demokratični Angliji piše opozicijski tisk o vladi

LONDON, 26. julija — Obsežno so komentirali nedavne dodatne volitve v Baxleyu, kjer je laburistična stranka, čeprav zmagovalka, izgubila okoli 10.000 glasov. «Daily Express» pravi, da je izid enakovreden kot nezaupnica in nadaljuje z navajanjem, da je izid jasn, da bi se veličastna socialistična večina zrušila če bi zdaj v državi imeli volitve. To je kazeno, nadaljuje list, ker so si v veliki meri prizadevali za svojo politiko in s svojimi akcijami. Prebivalstvo Baxleya je podobno kot ves britanski narod glasovalo za socialistično vlado na podlagi programa, ki ga je najvil Churchill še pred koncem vojne. Bil je program prehrane, dela in oblačil. Uspehi, nadaljuje list, so siromski ali jih celo ni v zadnjem času. Mnogo je bilo napak in polom je jasn.

«Daily Mail» meni, da je resnica v dejstvu, da je dežela po letu dni socialistične vlade trdno, prevarena in razočarana. Trpi zaradi nezmožnosti ministrov in zaradi nesredne uprave. Videla je, da so obveznosti, ki so jih prevzeli v času splošnih volitev, prelojene druga za drugo in opuščene.

«Times» pravi, da je treba izid imeti za resen opomin vladi, ki bi se morala iz volitev v Baxleyu naučiti dveh stvari. Ena je, da volivci zahtevajo zase zaupanja in da so obveščeni o dogodkih, ugodnih ali neugodnih, ki se jih tičejo. Druga je, da nadzorstvo, ki so jih v volnem času sprejeli pristojnosti, dokler se nadaljuje pomanjkanje, ostanejo za ljudstvo slaba potreba in ministri bodo pridobili s pravilno usklajitvijo omejitev, ki so brez namena.

EN MILIJON NEMCEV IZ ČESKOSLOVASKÉ London, 26. julija. Po poročilu češkoslovanskega lista «Svobodno Slovo» je doletel bil en milijon Nemcev izgnanih iz Češke in Slovaške.

MOREBITNA UKINITEV DOBAV UNRRE

London, 26. julija. Bodoči položaji evropskih in azijskih držav, ki jih podpira ustanova UNRRA, v primeru, da bi se te podpre nehalne prihodnjega decembra v Evropi in prihodnjega marca na Daljnem Vzhodu, je predmet javne izjave, ki so jo v Londonu podale oblasti ustanove UNRRA.

Izjava pravi: «Vse države, ki so v svoji prehrani trenutno odvisne od dobav ustanove UNRRA, bodo v letu 1946 morale le nadalje upoštevati, da bi obdržale življenjsko ravnen svojih prebivalcev.

«Uprava misli, da bodo za te evropske države potrebne dobave živil v skupni vrednosti približno 1.100.000.000 dolarjev v dobi med avgustom 1946 in septembrom 1947. Verjetno je, da bodo morale te dobave na vsak način zmanjšati na približno 750 milijonov dolarjev zaradi pomanjkanja bistvenih dobav, kakor so kitarice in makabe.

«V nasprotju s to številko 750 milijonov dolarjev lahko uprava razpolaga le s 300 milijoni dolarjev za nakup prehranjevalnih živil za drugi polovici leta 1946. Ni pa nobenih razpoložljivih fondov za 1947. Kakor koli naj bodo te odločitve sveta o likvidaciji ustanove UNRRA, do eden ali več narodnih ali mednarodnih organov moral najti sredstva, da prepreči, in da bi poslal ta živila, drugače se bodo nekatere izmed teh avtonomnih držav znašle dve leti po končani vojni v položaju, ki bo slabši od leta 1945 in 1946».

Izjava zaključuje: «Vse dobro, ki ga je ustanova UNRRA do sedaj lahko storila, bi bilo zaman, če bi njeno poslanstvo na mah prenehalo. Misli, ki jo hočeja predložiti, ni, da bi ustanova UNRRA morala nadaljevati s svojim delom, temveč, naj kakšen mednarodni organ prevzame to odgovornost z oblastjo in skladi, da bi se lahko postavili po robu najtežjemu položaju, ki bi lahko, če ga zane-marimo, imel obupne posledice za neposredno zainteresirane države, in ne le samo za te».

